

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Proqramının (2006-2008-ci illər) təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Müasir dünyada ölkələr arasında qarşılıqlı iqtisadi-siyasi münasibətlərin keyfiyyətə yeni müstəviyə keçməsi, iqtisadi və sosial-mədəni həyatın beynəlmilləşməsi, eyni zamanda milli, irqi, regional münaqişələrin, fəvqəladə vəziyyətlərin və təbii fəlakətlərin doğurduğu problemlər əhalinin kütləvi miqrasiyası ilə müşayiət olunur. Bəşəriyyətin inkişafında mühüm rol oynayan və mürəkkəb sosial proses olan əhalinin miqrasiyası ayrı-ayrı bölgələrin və ölkələrin, bütövlükdə regionların müxtəlif iqtisadi inkişaf səviyyələri ilə sıx surətdə bağlıdır.

Son illərin təhlili göstərir ki, sürətli sosial-iqtisadi inkişaf, energetika və nəqliyyat sahələrində beynəlxalq kommunikasiyaların genişlənməsi, eyni zamanda ölkəmizin geosiyasi mövqeyi Azərbaycan Respublikasında miqrasiya proseslərinin intensivləşməsinə gətirib çıxarmışdır. Bu da, öz növbəsində ölkənin inkişafı və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi baxımından milli maraqlara uyğun miqrasiya siyasətinin həyata keçirilməsini, onun əsasında miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi sisteminin təkmilləşdirilməsini və inkişaf etdirilməsini, dövlət orqanlarının fəaliyyətinin əlaqələndirilməsini və bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığı zəruri edir.

Azərbaycan Respublikasında miqrasiya sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi, qanunvericiliyin beynəlxalq normalara və müasir dövrün tələblərinə uyğun təkmilləşdirilməsi, qanunların tətbiqində yol verilən nöqsan və sui-istifadələrin aradan qaldırılması, Azərbaycan Respublikasının milli təhlükəsizliyinin və sabit sosial-iqtisadi, demoqrafik inkişafının təmin edilməsi, əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməsi, ölkə ərazisində əhalinin mütənasib yerləşdirilməsi, miqrantların intellektual və əmək potensialından istifadə edilməsi, tənzimlənməyən miqrasiya proseslərinin neqativ təsirinin aradan qaldırılması, insan alveri də daxil olmaqla, qeyri-qanuni miqrasiyanın qarşısının alınması məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Proqramı (2006-2008-ci illər) təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Proqramının yerinə yetirilməsinə nəzarət Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İcra Aparatına həvalə olunsun.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

3.1. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Proqramının yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar görülməli işlərin vəziyyətini təhlil etsin və bu barədə hər altı aydan bir Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat təqdim etsin;

3.2. beynəlxalq təcrübə öyrənilməklə, miqrasiya sahəsində idarəetmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi və bu sahədə fəaliyyətin əlaqələndirilməsi məqsədi ilə müvafiq dövlət qurumunun yaradılmasına dair təkliflərini bir ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

3.3. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

4. Bu Sərəncam dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

İlham ƏLİYEV

Bakı şəhəri, 25 iyul 2006-cı il

Nö 1575.

«Azərbaycan» qəzetində dərc edilmişdir (27 iyul 2006-cı il, Nö 165) («LegalActs» LLC).

«Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu»nda dərc edilmişdir (31 iyul 2006-cı, Nö 7, maddə 623) («LegalActs» LLC).

6 mart 2008-ci il tarixli, 719 nömrəli; 21 avqust 2008-ci il tarixli, 815 nömrəli; 14 may 2014-cü il tarixli, [164 nömrəli](#); [16 avqust 2016-cı il tarixli](#) Fərmanlara əsasən əlavələr və dəyişikliklərlə («LegalActs» LLC).

---

*Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin
2006-cı il 25 iyul tarixli,
1575 Nö-li Sərəncamı ilə
təsdiq edilmişdir*

Azərbaycan Respublikasının dövlət Miqrasiya Proqramı (2006-2008-ci illər)

Bu Dövlət Proqramı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 11 noyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş «Azərbaycan Respublikasında demoqrafiya və əhali sakinliyinin inkişafı sahəsində Dövlət Proqramı»na uyğun olaraq hazırlanmışdır və ölkədə mövcud miqrasiya proseslərinin təhlili əsasında bu sahənin gələcək inkişaf istiqamətlərini və həyata keçirilməli olan zəruri tədbirləri özündə əks etdirir.

Dövlət Proqramının əsas məqsədi miqrasiya sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi, miqrasiya idarəetmə sisteminin inkişaf etdirilməsi, miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi və proqnozlaşdırılması, bu sahədə qanunvericiliyin beynəlxalq normalara və müasir dövrün tələblərinə uyğun təkmilləşdirilməsi, qanunların tətbiqinin effektivliyinin təmin edilməsi, miqrasiya sahəsində vahid məlumat bankının, müasir avtomatlaşdırılmış nəzarət sisteminin yaradılması, qeyri-qanuni miqrasiyanın qarşısının alınması, miqrantlarla bağlı sosial müdafiə tədbirlərinin həyata keçirilməsindən ibarətdir.

I. Azərbaycan Respublikasında miqrasiya proseslərinin xüsusiyyətləri

Miqrasiya sahəsində Azərbaycan Respublikasının dövlət siyasətinin müəyyən edilməsi üçün, ilk növbədə, ölkədə miqrasiya proseslərinin mövcud vəziyyəti nəzərə alınmalıdır.

Miqrasiya proseslərinin təhlili aşağıdakı miqrasiya axınlarını müəyyən etməyə imkan verir:

- daxili miqrasiya;
- xarici miqrasiya.

Azərbaycan Respublikasında daxili miqrasiya axınlarının məcburi miqrasiya və sosial-iqtisadi miqrasiya kimi formaları mövcuddur.

Azərbaycan keçmiş SSRİ respublikaları arasında qaçqın və məcburi köçkün problemi ilə üzləşən ilk ölkə olmuşdur. 1987-ci ildən başlayaraq Dağlıq Qarabağ ətrafında cərəyan edən hadisələrdən sonra Ermənistan SSR-in ərazisində azərbaycanlılara qarşı aparılan kütləvi etnik təmizləmə siyasəti və torpaqlarımızın 20 faizinin Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilməsi nəticəsində bir milyondan artıq soydaşımız öz doğma ev-əşiyindən didərgin salınaraq, respublikamızın müxtəlif bölgələrində sığınacaq tapmışdır.

Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlardan qovulmuş, habelə Ermənistan Respublikası ilə həmsərhəd rayonların həyat üçün təhlükəli yaşayış məntəqələrini tərk etmiş məcburi köçkünlər ölkədəxili məcburi miqrasiyanın başlıca subyektləridir.

Sosial-iqtisadi miqrasiyanın subyektini isə iqtisadi islahatların həyata keçirilməsi, özəlləşdirmə prosesi, vaxtilə bəzi yaşayış məntəqələrinin enerji ehtiyatları ilə təmin olunmasında yaranan problemlərlə bağlı və mövcud olmuş digər sosial-iqtisadi səbəblərdən rayonlardan iri şəhərlərə, xüsusilə Bakıya və Abşeron yarımadasına köçən əhali təşkil edir. Qeyd olunmalıdır ki, son illər regionların sosial-iqtisadi inkişafı proqramı çərçivəsində görülən tədbirlər daxili miqrantların öz yaşayış yerlərinə qayıtması üçün şərait yaratmışdır.

Daxili miqrasiya axınlarının tənzimlənməsi ilə bağlı tədbirlər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 11 fevral tarixli 24 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş «Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı (2004-2008-ci illər)» və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 1 iyul tarixli 298 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş «Qaçqınların və məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması və məşğulluğunun artırılması üzrə Dövlət Proqramı»nda təsbit edildiyindən, hazırkı Dövlət Proqramında əsas diqqət xarici miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi ilə bağlı tədbirlərə yönəlmişdir.

Xarici miqrasiya immiqrasiya və emiqrasiya formalarında mövcuddur. Xarici miqrasiyanın subyektlərinə qaçqınlar, qaçqın statusu almaq niyyətində olan və sığınacaq axtaran şəxslər, əməkçi miqrantlar, tranzit miqrantlar, qeyri-qanuni miqrantlar daxildir.

Qeyd edildiyi kimi 80-ci illərin sonunda—90-cı illərin əvvəlində qaçqınların axını Ermənistanın dövlət səviyyəsində keçən əsrin əvvəlindən apardığı deportasiya siyasəti nəticəsində həmin ərazidə yaşamış 250 mindən artıq azərbaycanlının öz yurdlarından qovulması ilə başlamışdır.

Sovet İttifaqı dağıldıqdan sonra yaranmış siyasi, sosial-iqtisadi tənəzzül, milli münafişələrin genişlənməsi bir sıra keçmiş sovet respublikalarında olduğu kimi, Gürcüstanda da ciddi siyasi, sosial, etnik problemlər yaratmış, milli azlıqların sosial-siyasi həyat şəraitinə mənfi təsir göstərmiş və orada yaşayan minlərlə azərbaycanlının Azərbaycan Respublikasına köçməsinə səbəb olmuşdur.

Bununla yanaşı, əvvəllər Gürcüstandan deportasiya olunaraq Orta Asiya respublikalarında yerləşdirilmiş, 1989-cu ildə isə orada baş vermiş milli münafişə zəminində didərgin düşmüş məshəti türkləri də Azərbaycan Respublikasında qaçqın kimi məskunlaşmışlar.

Azərbaycanda həmçinin müxtəlif xarici dövlətlərdən, xüsusilə də Əfqanıstandan, İran İslam Respublikasından, Rusiya Federasiyasından (əsasən Çeçenistan Respublikasından) qaçqın statusu almaq niyyətində olan və sığınacaq axtaran şəxslər də vardır.

Azərbaycan Respublikasında xarici miqrasiyada əmək miqrasiyasının xüsusi çəkisi daha çoxdur. Ölkə iqtisadiyyatı inkişaf etdikcə, daxili əmək bazarında iştirak edən əcnəbilərin sayı artmaqdadır. Azərbaycan Respublikasının əlverişli geosiyasi mövqeyi, ölkədə aparılan iqtisadi islahatlar, dünyanın aparıcı şirkətləri ilə imzalanmış müqavilələr, Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin işə düşməsi, tarixi «İpək Yolu»nun bərpası və digər beynəlxalq kommunikasiya layihələrinin həyata keçirilməsi əmək miqrasiyası axınlarının artmasına səbəb olmuşdur.

Miqrasiya proseslərinin dövlət tənzimlənməsi üçün miqrantların dəqiq qeydiyyatının və statistikasının aparılması zəruridir. Ölkə ərazisindəki əcnəbilər barədə rəsmi statistika orqanlarında olan məlumatlar isə bir çox hallarda real vəziyyəti tam əks etdirmir.

Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının ərazisində müvafiq qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olmadan ölkəyə gələn, burada qalan və ya işləyən əcnəbilər—qeyri-qanuni miqrantlar da vardır. Azərbaycan Respublikasının bir sıra dövlətlərlə vizasız gediş-gəliş rejiminin mövcud olması, ölkəmizin ərazisindən tranzit qaydasında keçən və ya Azərbaycan Respublikasına qısa müddətə gələn əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə kifayət qədər nəzarət edilməməsi və aidiyyəti dövlət orqanları tərəfindən qanunların tətbiqində nöqsanlara yol verilməsi nəticəsində qanunsuz olaraq ölkəmizin ərazisindən üçüncü dövlətlərə getmək məqsədi ilə istifadə etməyə cəhd edən və ya Azərbaycan Respublikasında qanuni əsaslar olmadan daimi yaşayan əcnəbilərin sayı artmaqdadır.

Müstəqilliyinin ilk illərində ölkəmizdən emiqrant axını müəyyən dərəcədə siyasi, milli və etnik xarakter daşıyırdısa, sonrakı illərdə emiqrasiyanın başlıca səbəbini iqtisadi motivlər təşkil etmişdir. Əgər 90-cı illərin əvvəlində əmək miqrasiyası Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının xarici ölkələrə axını ilə xarakterizə olunurdusa, hazırkı dövrdə ölkədəki siyasi sabitlik və sosial iqtisadi inkişaf xaricə miqrasiya axınını kəskin surətdə azaltmış, əksinə həmin şəxslərin ölkəyə qayıtması üçün şərait yaratmışdır.

II. Miqrasiya sahəsində dövlət siyasətinin prioritet istiqamətləri

Dövlət miqrasiya siyasətinin əsas məqsədi Azərbaycan Respublikasının milli təhlükəsizliyini və milli maraqlarını qorumaqla miqrasiya axınlarının tənzimlənməsi, nəzarətsiz miqrasiya proseslərinin neqativ nəticələrinin qarşısının alınması, miqrantların öz hüquqlarını həyata keçirmək üçün şəraitin yaradılmasıdır.

Miqrasiya siyasətinin əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

- miqrasiya proseslərindən ölkənin inkişafı üçün səmərəli istifadə olunması;
- miqrasiya proqramlarının və tədbirlərinin həyata keçirilməsində dövlətin, cəmiyyətin və insanların mənafeələrinə riayət edilməsi;
- qeyri-qanuni miqrasiyanın qarşısının alınması;
- miqrantların mövcud sosial-iqtisadi vəziyyətə adaptasiyasını sürətləndirən şəraitin yaradılması;
- miqrantların hüquqlarının müdafiəsi.

Dövlət miqrasiya siyasəti qanunlara riayət edilməsi və miqrantlar arasında irsi, dini, cinsi mənsəbiyyətinə, vətəndaşlığına, yaşına, hər hansı sosial qrupa aidiyyətinə və ya siyasi baxışlarına görə ayrı-seçkiliyin yolverilməzliyi prinsipləri əsasında həyata keçirilməlidir.

Dövlət miqrasiya siyasətinin həyata keçirilməsi aidiyyəti dövlət orqanlarının bu Dövlət Proqramı çərçivəsində aşağıdakı əsas istiqamətlər üzrə fəaliyyətini nəzərdə tutur:

- miqrasiya proseslərinin proqnozlaşdırılması, siyasi və iqtisadi vəziyyətdə dəyişikliklər nəzərə alınaraq səmərəli dövlət miqrasiya siyasətinin formalaşdırılması, miqrasiya sahəsində idarəetmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi;
- miqrasiya sahəsində qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflərin hazırlanması, qanunlarda olan boşluqların və ziddiyyətlərin aradan qaldırılması, miqrantların və dövlətin qarşılıqlı hüquq və vəzifələrini müəyyən edən hüquqi bazanın yaradılması;
- miqrasiya sahəsinin dövlət tərəfindən tənzimlənməsinin səmərəliliyinin artırılması, funksiyaların təkrarlanmasının qarşısının alınması məqsədi ilə müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi, aidiyyəti dövlət orqanlarının miqrasiya sahəsində fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi;
- immiqrantların qəbulu zamanı daxili əmək bazarının tələbatı nəzərə alınaraq kvotaların tətbiqi;
- miqrasiya sahəsinin tənzimlənməsi ilə bağlı aidiyyəti dövlət orqanlarının məsuliyyətinin artırılması, qanunlara əməl edilməsi, qanun pozuntularına yol vermiş şəxslərin cəzalandırılması və neqativ halların aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlərin görülməsi;
- qeyri-qanuni miqrasiyanın qarşısının alınması üçün kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi;
- miqrasiya problemlərinin həlli məqsədi ilə xarici ölkələrin miqrasiya xidmətləri və beynəlxalq təşkilatlar ilə qarşılıqlı əməkdaşlığın həyata keçirilməsi;
- Azərbaycan Respublikasında yaşayan əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin cəmiyyətə inteqrasiyası və yerli şəraitə uyğunlaşdırılması sisteminin yaradılması.

Qeyri-qanuni miqrasiyanın qarşısının alınması Azərbaycan Respublikasının təhlükəsizliyinin təmin edilməsinin və Azərbaycan vətəndaşlarının maraqlarının müdafiəsinin vacib şərtlərindən biridir.

Miqrasiya nəzarəti sistemi qeyri-qanuni miqrasiya ilə bağlı mövcud vəziyyətə adekvat olmalıdır. Buna görə də miqrasiya prosesləri üzrə idarəetməni təşkil edərkən, Azərbaycan Respublikası tərəfindən beynəlxalq öhdəliklərin yerinə yetirilməsinin, insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin və dövlətin milli maraqlarının qorunmasının, o cümlədən onun milli təhlükəsizliyinin təmin edilməsinin zəruriliyi nəzərə alınmalıdır.

Qeyri-qanuni miqrasiyanın qarşısının alınması üçün bu problemin həllinə hərtərəfli yanaşma və aidiyyəti dövlət orqanlarının aşağıdakı istiqamətlər üzrə birgə fəaliyyəti zəruridir:

- səmərəli fəaliyyət göstərən vahid miqrasiya nəzarəti sisteminin yaradılması prosesinin sürətləndirilməsi;
- miqrantların qanuni mənafeələrinin müdafiəsi ilə yanaşı, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyini pozmuş əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər barəsində tədbirlər görülməsi, o cümlədən onların deportasiyasını nəzərdə tutan qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi;
- həmsərhəd dövlətlərlə müqavilə prosesinin aktivləşdirilməsi və qeyri-qanuni miqrasiya ilə mübarizədə öhdəlikləri və məsuliyyəti nəzərdə tutan müvafiq sazişlərin bağlanması;
- əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin sayı, olma yerləri, məşğulluğu barədə və digər zəruri məlumatları özündə əks etdirən əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin vahid uçotu sisteminin (miqrasiya informasiya mərkəzinin) formalaşdırılması.

III. Beynəlxalq əməkdaşlıq

Miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsini və ondan istifadə olunmasını, ölkə daxilində miqrasiya qaydalarının beynəlxalq standartlara uyğun təkmilləşdirilməsini, iki və çoxtərəfli əsaslarda beynəlxalq müqavilələrin bağlanmasını, digər ölkələrlə qarşılıqlı şəkildə miqrasiya siyasətinin uzlaşdırılmasını şərtləndirir.

Bununla əlaqədar Dövlət Proqramı çərçivəsində miqrasiya sahəsində beynəlxalq müqavilələrə Azərbaycan Respublikası tərəfindən qoşulmanın məqsəduyğunluğu məsələsinin öyrənilməsi, bu sahədə xarici ölkələrlə müqavilə bağlanması prosesinin aktivləşdirilməsi, qeyri-qanuni miqrasiya ilə mübarizədə xarici ölkələrin müvafiq strukturları ilə əməkdaşlığın həyata keçirilməsi, beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi üçün müvafiq təlim kurslarının təşkil edilməsi və beynəlxalq təşkilatlarla, xüsusilə Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatı ilə əməkdaşlığın həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Azərbaycan Respublikasının dövlət Miqrasiya Proqramı çərçivəsində həyata keçiriləcək tədbirlər

Sıra №-si	Tədbirin adı	İcra müddəti	İcraçı orqanlar
1	2	3	4

1. Miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi sahəsindəki qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi və təşkilati tədbirlərin görülməsi

1.1	Beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla miqrasiya sahəsində qanunvericiliyin öyrənilməsi və müvafiq təkliflərin hazırlanması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Ədliyyə Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Xarici İşlər Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
1.2	Miqrasiya proseslərinə nəzarətin gücləndirilməsi üzrə normativ hüquqi aktların, o cümlədən Azərbaycan Respublikası ərazisindən tranzit keçidi qaydaları, daxili miqrasiyanın hüquqi tənzimlənməsi, qeyri-qanuni miqrantların ölkə ərazisində saxlanması barədə, habelə Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinə miqrasiya ilə bağlı qanunvericiliyin pozulmasına görə məsuliyyət müəyyən edən və Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinə əcnəbilərin Azərbaycan Respublikasında əmək fəaliyyətinin tənzimlənməsi ilə bağlı əlavə və dəyişikliklərə dair layihələrin hazırlanması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Ədliyyə Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
1.3	Miqrasiya məəcəlləsinin layihəsinin hazırlanması	2007-2008-ci illər	Nazirlər Kabineti, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İcra Aparatı, Ədliyyə Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi, digər aidiyyəti dövlət orqanları, <i>Dövlət</i>

			<i>Miqrasiya Xidməti</i>
1.4	Miqrasiya sahəsində idarəetmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflərin hazırlanması	2006-2007-ci illər	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi, Dövlət Sosial Müdafiə Fondu, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
1.5	«Giriş-çıxış» Avtomatlaşdırılmış Məlumat-Axtarış Sistemi (AMAS) haqqında Əsasnamə layihəsinin hazırlanması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
1.6	Azərbaycan Respublikasında viza siyasətinin təkmilləşdirilməsi, o cümlədən Azərbaycan Respublikası ilə vizasız gediş-gəliş rejimi olan ölkələrin dairəsinə yenidən baxılması, ölkəyə vizasız gəlmək hüququna malik əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər üçün Azərbaycan Respublikasının ərazisində qalma müddətlərinin müəyyən edilməsi barədə təkliflərin hazırlanması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Xarici İşlər Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
1.7	Ciddi hesabat sənədləri olan Azərbaycan Respublikasına gəlməyə imkan verən viza blanklarının və Azərbaycan Respublikasına qayıdış şəhadətnaməsinin tətbiq edilməsinin təmin olunması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Maliyyə Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Daxili İşlər Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>

1.8	Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyini pozmuş əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Azərbaycan Respublikası ərazisindən məcburi çıxarılmasının işlək mexanizminin müəyyənləşdirilməsinə dair təkliflərin hazırlanması və məcburi çıxarılmanın maliyyələşdirilməsinin dövlət büdcəsi layihəsində nəzərdə tutulması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
1.9	Azərbaycan Respublikası vətəndaşlığına xitam verilmiş şəxslərin sonradan ölkənin ərazisində qalmalarının hüquqi rejiminin müəyyənləşdirilməsinə dair təkliflərin hazırlanması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
1.10	Azərbaycan Respublikasında siyasi sığınacaq verilməsi qaydasına dair təkliflərin hazırlanması	2007-ci il	Nazirlər Kabineti, Ədliyyə Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Daxili İşlər Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
1.11	İnsan alveri də daxil olmaqla, qeyri-qanuni miqrasiyanın qarşısının alınması sahəsində kompleks tədbirlərin hazırlanması	2006—2008-ci illər	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
1.12	Azərbaycan Respublikasında biometrik eyniləşdirmə sisteminin yaradılmasının normativ-hüquqi, təşkilati, proqram-texniki və maliyyə-iqtisadi əsaslarının və müvafiq Dövlət Proqramının layihəsinin işlənilib hazırlanması	2006-cı il	Azərbaycan Respublikasında biometrik eyniləşdirmə sisteminin yaradılması üzrə Dövlət Komissiyası, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
1.13	«İmmiqrasiya haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərindən irəli gələn təşkilati tədbirlərin həyata keçirilməsi	müntəzəm	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya</i>

			<i>Xidməti</i>
1.14	Daxili əmək bazarının tələbatı nəzərə alınmaqla immiqrasiya kvotalarının tətbiqi	müntəzəm	Nazirlər Kabineti, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, <i>İqtisadiyyat və Sənaye</i> Nazirliyi və aidiyyəti dövlət orqanları, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
1.15	Azərbaycan Respublikasına gələn əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə verilən sənədlərin növlərinin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflərin hazırlanması	2006—2007-ci illər	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
1.16	Ölkəyə daxil olmuş əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin yaşadığı və olduğu yer üzrə qeydiyyatına və onlara xüsusi sənədlərin verilməsi qaydalarının tətbiqinə nəzarətin gücləndirilməsi, bu sahədə yol verilmiş qanun pozuntularının və neqativ halların aradan qaldırılması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>

II. Xarici siyasət sahəsində tədbirlər

2.1	«Əməkçi miqrantların hüquqi statusu haqqında Avropa Konvensiyasına Azərbaycan Respublikasının qoşulmasının məqsədəuyğunluğu barədə təkliflərin hazırlanması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
2.2	Xarici ölkələrdə müvəqqəti yaşayan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının hüquqlarının qorunmasını təmin etmək və sosial müdafiəsini gücləndirmək məqsədi ilə müvafiq sazişlərin bağlanması üzrə təkliflərin hazırlanması	2006-2008-ci illər	Nazirlər Kabineti, Xarici İşlər Nazirliyi, Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Əmək və

			Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Dövlət Sosial Müdafiə Fondu, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
--	--	--	---

1. Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının Azərbaycanadakı Nümayəndəliyi ilə birgə əməkdaşlıqda

2.3	Azərbaycan Respublikasının mənafeyi nəzərə alınmaqla müvafiq dövlətlərlə readmissiya ilə bağlı əməkdaşlıq sahəsində Azərbaycan Respublikası Hökumətinin mövqeyinin müəyyənləşdirilməsi	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Xarici İşlər Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla iş üzrə Dövlət Komitəsi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
2.4	İnsan alveri də daxil olmaqla, qeyri-qanuni miqrasiya ilə mübarizə sahəsində xarici ölkələrin müvafiq strukturları və beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığın həyata keçirilməsi	2006-2008-ci illər	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Xarici İşlər Nazirliyi, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
2.5	Xarici ölkələrin miqrasiya sahəsində fəaliyyət göstərən müvafiq qurumları, beynəlxalq və qeyri-hökumət təşkilatları ilə miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi üzrə qarşılıqlı əlaqələrin gücləndirilməsi	2006-2008-ci illər	Nazirlər Kabineti, Xarici İşlər Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin işləri üzrə Dövlət Komitəsi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
2.6	Həmsərhəd dövlətlərlə miqrasiya sahəsində müqavilə prosesinin aktivləşdirilməsi və qeyri-qanuni miqrasiya ilə mübarizədə öhdəlikləri və	2006-2008-ci illər	Nazirlər Kabineti, Xarici İşlər Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi,

	məsuliyyəti nəzərdə tutan müvafiq sazişlərin bağlanması üzrə təkliflərin hazırlanması		Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
--	---	--	---

III. Sosial-iqtisadi sahədə tədbirlər

3.1	Əmək miqrasiyası proseslərinin mövcud vəziyyətinin təhlili və müvafiq hesabatın hazırlanması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, İqtisadi İnkişaf Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
3.2	Azərbaycan Respublikasına xarici işçi qüvvəsinin cəlb olunması və ondan istifadə edilməsinin monitorinqinin keçirilməsini təmin edən müvafiq sistemin yaradılması üzrə təkliflərin hazırlanması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, İqtisadi İnkişaf Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
3.3	Əmək miqrasiyası ilə bağlı mövcud statistik hesabat formalarının təkmilləşdirilməsi, əməkçi miqrantların qeydiyyat-uçot işinin səmərəliliyinin artırılması üzrə müvafiq tədbirlərin görülməsi	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Dövlət Statistika Komitəsi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
3.4	Azərbaycan Respublikasından deportasiya olunmalı miqrantların, eləcə də qaçqın statusu almaq niyyətində olan (sığınacaq axtaran) şəxslərin dəqiq qeydiyyatının aparılması, onların saxlanılma yerlərinin təşkili və normal fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün normativ hüquqi bazanın yaradılması	2006-2007-ci illər	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
3.5	Miqrantların, eləcə də qaçqın statusu almış şəxslərin təhsil, səhiyyə və digər sosial problemlərinin həlli üçün aidiyyəti dövlət orqanları tərəfindən müvafiq tədbirlərin görülməsi	müntəzəm	Nazirlər Kabineti, Təhsil Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət

			Komitəsi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
3.6	Xarici işçi qüvvəsindən istifadə edən işəgötürənlərin və Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının xaricdə işə düzəlməsi sahəsində vasitəçilik fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxslərin bu sahədəki fəaliyyətlərinə nəzarət mexanizminin təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflərin hazırlanması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
3.7	Azərbaycan Respublikasında yaşayan əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin cəmiyyətə inteqrasiyası (mədəniyyət, dil, təhsil və s.) və yerli şəraitə uyğunlaşdırılması sisteminin yaradılması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi, İqtisadi inkişaf Nazirliyi, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
3.8	Daxili miqrasiyanın tənzimlənməsi məqsədi ilə müvafiq dövlət proqramlarına uyğun olaraq regionlarda yeni iş yerlərinin yaradılmasına və yoxsulluğun azaldılmasına yönəlmiş xüsusi layihələrin və tədbirlərin, o cümlədən mikrokredit proqramlarının həyata keçirilməsi	müntəzəm	Nazirlər Kabineti, <i>İqtisadiyyat və Sənaye</i> Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, aidiyyəti dövlət orqanları, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>

IV. İnformasiya, elm və təhsil sahəsində tədbirlər

4.1	Azərbaycan Respublikasında miqrasiya proseslərinin vəziyyətinin monitorinqi, proqnozlaşdırılması, müvafiq təkliflərin hazırlanması	müntəzəm	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Dövlət Statistika
------------	--	----------	--

			Komitəsi, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
4.2	«Giriş-çıxış və qeydiyyat» idarələrarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemin «Viza» altsistemi ilə birlikdə. müasir standartlar baxımından inkişafı ilə əlaqədar miqrantların qeydiyyat-uçot işinin təkmilləşdirilməsi	2008-ci il	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
4.3	Azərbaycan Respublikasına səfər edən əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə viza rəsmiləşdirilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflərin hazırlanması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Xarici İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
4.4	Elektron viza sisteminin yaradılması barədə təkliflərin hazırlanması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, aidiyyəti dövlət orqanları, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
4.5	Miqrasiya sahəsində vahid məlumat bankının yaradılması məqsədi ilə «Giriş-çıxış və qeydiyyat» idarələrarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemi ilə inteqrasiya olunan miqrasiya sahəsində vahid informasiya sisteminin yaradılması	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin işləri üzrə Dövlət Komitəsi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
4.6	Miqrasiya üzrə məsləhət xidmətinin təşkil edilməsi	2006-cı il	Nazirlər Kabineti, Daxili İşlər Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti,

			<i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
4.7	Miqrasiya sahəsində beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi sahəsində aidiyyəti dövlət orqanlarının mütəxəssisləri üçün müvafiq kursların, treninqlərin və seminarların təşkil edilməsi	müntəzəm	Nazirlər Kabineti, Daxili işlər Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
4.8	Azərbaycan Respublikasındakı tranzit miqrasiyası proseslərinin elmi təhlilinin aparılması və bu sahədə dövlət siyasətinin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə müvafiq təkliflərin hazırlanması	2007— 2008-ci illər	Nazirlər Kabineti, Dövlət Sərhəd Xidməti, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, aidiyyəti dövlət orqanları, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>
4.9	Miqrasiya sahəsində kadr hazırlığının səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədi ilə miqrasiya mövzusunda tədris proqramlarının hazırlanması və onların ali təhsil müəssisələrində tədris edilməsi	2006— 2008-ci il	Nazirlər Kabineti, Təhsil Nazirliyi və aidiyyəti dövlət orqanları, <i>Dövlət Miqrasiya Xidməti</i>

Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinə və Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğuna tövsiyə edilsin ki, bu Dövlət Proqramının 1.1, 1.2, 1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.16, 2.3, 2.4, 3 4, 4.1-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş tədbirlərin həyata keçirilməsində öz səlahiyyətləri daxilində iştirak etsin.